

Redatroppens kunstneriske påvirkning

Av Farida Fahmy. Oversatt av Maikki Fonnelop

Artikkel #7 av 8

Saidi dans?

Al 'Assayah al Gadida. Den nye kjeppdansen (fremført i det romerske amfiteateret i Jerash, Jordan).

Målet med denne artikkelen er å vise hvordan dansere over hele verden har blitt misledet til å tro at betegnelsen "Saidi dans" (som forøvrig er feil gjengivelse) var den korrekte og tilstrekkelige måten å beskrive det de lærte på. Begrepet er for generelt. Studér gjerne et kart for å se nøyaktig hvor enorm regionen El Said er og hvilke områder den inkluderer.

Øvre Egypt oversettes på arabisk til Qibli Masr (sørlige Egypt) eller Sa'iyd Masr (øvre Egypt). Det blir også referert til som Assa'iyd.

Nilen renner nordover mot Middelhavet. Området som strekker seg fra Nassersjøen i sør til området mellom Sahshur og Al'yat like sør for dagens Kairo er kjent som Assa'iyd. Nord for Kairo finner man Delta-regionen. Området fra Aswan og nordover til Asyut kalles det sørlige øvre Egypt. Det nordlige øvre Egypt inkluderer provinsene al-Minya, al Fayyum, Bani Suweyf og Asyut.

Det enorme området som kalles Øvre Egypt omfavner innbyggere med varierte kulturelle tradisjoner og forskjellige måter å livnære seg på. Det er bønder og landeiere i Nildalen. Det er også beduin-stammer som bor i ørkenområdet av provinsene. Noen av disse stammene er nomader mens andre har slått seg ned i enkelte av disse områdene. Det er også sigøynerstammer som lever i utkanten av byer, og selvsagt det nubiske folket helt i sør med sine unike sosiale og dansetradisjoner. Denne artikkelen vil kun ta for seg de som bor i Nildalen.

Egyptere er hovedsaklig homogene av natur. For eksempel kan man finne al-Nubiyin (nubiene), Assa'yadah (øvre egyptere) og andre lokalsamfunn bosatt i Delta-regionen og i større byer som Kairo og Alexandria, og vice versa.

Det følgende er en kort beskrivelse av urfolksdansetradisjoner som var inspirasjonskilder for en rekke danser i Redatroppens repertoar.

Folke-dans-arrangement

Det følgende er dansebegivenheter der deltakerne er medlemmer av en landsby, by eller et lokalsamfunn, og som er utført i forskjellige festlige anledninger.

Al-Tahteeb og Al 'Assayah

Al-tahteeb er en populær stridskunst (sport-dans) som ofte blir etterfulgt av al-'assayah (kjeppdans). Ved enkelte anledninger blir al-'assayah praktisert alene. Al-'assayah er en solo improvisasjonsdans der deltakeren bruker kjeppen sin til å etterligne angrep og forsvar-bevegelsene til al-tahteeb. På en stilisert måte vil hver mann vise sitt individuelle talent basert på hvordan han manipulerer kjeppen mens han danser. Danseren hopper, sakker farten eller samler momentum basert på sin spontane reaksjon til musikkens tempo og sin egen inspirasjon. Danserne beholder en grasiøs flyt samtidig som de har maskulin holdning og bevegelser.

Disse to dansebegivenhetene er en eksklusiv mannlig aktivitet. Det er veldig vanlig å se menn i Øvre Egypt bære på kjepper i sine dagligdagse liv. Disse kjeppene er solide, og når de blir holdt parallelt med kroppen, omtrent i skulderhøyde. De samme kjeppene blir brukt i begge dansearrangementene. Selv om dette er urfolkstradisjoner i Øvre Egypt så blir de utført i mindre grad og med færre deltakere i lokalsamfunn der øvre egyptere har slått seg ned et annet sted i landet. Menn som danser med kjepper kan ses i andre deler av Egypt når de deltar i festligheter som bryllup og andre feiringer.

Vi var med på disse to dansearrangementene mange ganger under vår studietur til provinsene i Øvre Egypt i 1965. Vi ble slått med forbauselse av det store antall deltakere i begivenhetene vi var vitne til i Karnak-tempelet i Luxor, Suhag og Bani Suweyf. Det var i Suhag at Mahmoud Reda ble mest inspirert og hans scenerepresentasjon av al-'Assayah ble navngitt (al-Assayah from Suhag).

Al-Kaffafa

Al-kaffafa, noen ganger kalt al-kaff (håndflaten) er en annen populær dansebegivenhet som ble utforsket og dokumentert i 'Arab Mute', en landsby

i Asyut-provinsen. Mennene som deltok i denne dansen var avhengig av sin egen sang og klapping i hendene, herav navnet. Vi ble nok en gang overrasket over det store antallet deltakere. Det var omtrent hundre menn i en lineær formasjon med ledere ispedd langs linjen.

Etter at mennene begynte å danse, dukket fire kvinner opp fra hver sin side på forsiden av linjen med menn. De holdt en liten avstand til mennene, og hver av dem beholdt sitt personlige rom gjennom dansen. De nærmet seg midten på en storlagen måte ved å bevege overkroppen sin frem og tilbake. Når de danset på stedet svingte de på hoftene sine og satte foten flatt og tungt ned samtidig som de gjorde hoftebevegelser til siden. Gjennom hele dansen hadde kvinnene armene hevet over hodene sine. Enten holdt de hendene foran øynene med håndflatene vendt utover, eller bredt fra hverandre med lett bøyde albuer og knyttede never.

Kvinnene som deltok på disse tilstelningene var eldre. De var mødre eller tanter i lokalsamfunnet. Både mennenes og kvinnenes bevegelser viste en rolig flyt mens de fulgte tempoet til sangen og klappingen. Mahmoud Redas scenekoreografi ble kalt (Al-kaffafa from Asyut).

Det var de spesielle kjennetegnene på disse dansetilstelningene som ga Mahmoud Reda mulighet til å utvikle og utvide dem. Han fokuserte på de ulike bevegelseskvalitetene og understreket de unike forskjellene på menn og kvinner. På grunn av sin kulturelle følsomhet overholdt han de lokale tradisjonene ved å opprettholde den opprinnelige avstanden mellom menn og kvinner og deres relasjon til hverandre.

Introduksjon av det kvinnelige element

I de tidligste dansene som ble presentert på scenen, ble kvinnelige dansere introdusert i koreografier der menn danset med kjepper. Alle disse dansene ble koreografert til den typiske musikken, rytmen og de populære sangene av Assa'iyd. Redatroppens kvinnelige dansere danset aldri med kjepper. Måten de danset på ble værende i den sosiale etiketten og moralske kodeksen og ble akseptert i det brede lag av det egyptiske publikum.

Nye koreografier av folkedansene

Mahmoud Reda fortsatte å utvikle nye tilnærminger i sine koreografier. Han valgte ut dansemateriale som hadde mer potensial for innovasjon og rekreasjon. Blant de nye dansene som ble fremført på scenen i 1976 var den nylig koreograferte al-`Asayah. Den ble kalt al-`Asayah al-Gadidah (den nye kjeppdansen) og ble fremført til ny komponert musikk og en ny koreografisk tilnærming.

Mahmoud Redas kreative utvikling som koreograf tillot ham å være mer liberal i behandlingen av både de de strukturelle egenskapene og

bevegelsesinnholdet. Mer dybde og omfang ble tillagt det romlige designet. Utøverne dekket et stort område av scenen og beveget seg i ulike formasjoner. Handlingen ble utviklet gjennom projeksjoner av forskjellige individer og fokuserte på gruppeforhold på forskjellige steder i dansen. Handling og interaksjon hendte i noen tilfeller mellom enkeltpersoner, I andre tilfeller mellom grupperinger. Soloer ble fremhevet gjennom å utføre motsatte handlinger i forhold til gruppens underordnede bevegelser.

I denne dansen brukte de mannlige utøverne to kjepper istedenfor en. Dette skapte mer variasjon og dynamikk i dansen. Stilen til de kvinnelige utøverne var av og til en kontrast til, og sidestilt med, de jordbundne stegene og vedvarende svinging av mennenes kjepper. Deres dansebevegelser ble noen ganger en kontrast til og andre ganger sammenblandet med kvinnenenes rytmiske bevegelser.

Begrepet "Saidi?"

Helt siden Redatroppens tidligste år har Mahmoud Reda stadig sagt at hans arbeid var resultatet av hans inspirasjoner. Han har alltid vært veldig spesifikk om arbeidet sitt og den informasjonen han ga. Det vage og generaliserte begrepet "saidi" har aldri blitt brukt i vårt repertoar. For å være helt sikker på dette hentet jeg en stor boks fra boden som inneholdt en mengde programmer, brosjyrer og hefter som min mor hadde samlet gjennom årene. Ikke én eneste dans i disse programmene ble kalt "saidi" dans.

***